

PTUJSKI LIST

Politično gospodarski tednik.

Stane:

Za celo leto . . . . . K 30—
za pol leta . . . . . 15—
za četrt leta 7.50
za 1 mesec 2.50

Posamezna številka 1 K.

Uredništvo in upravnništvo je v
Ptuju, Slovenski trg 3 (v starem
rotovžu), pritličje, levo.

Rokopisi se ne vrnejo.

Štev. 47

Ptuj, 21. novembra 1920

II. letnik

Nedeljski shod JDS v Ptuj.

Pri natlačeno polni dvorani otvoril je predsednik krajevne organizacije dr. Gosak pretečeno nedeljo shod jugoslovanske demokratske stranke. V odločnih besedah je dal duska našemu ogorčenju proti ropu, ki ga je izvršila Italija nad našo zemljo in našim narodom s tem, da je nasilno odrezala od našega telesa najboljši del in zaslužnija eno tretjino našega naroda v gospodarsko, kulturno in politično smrt.

Mi tega nasilstva ne priznavamo in naša stranka, koje ideal je svobodna in jedina Jugoslavija, bode storila vse, da oslobodimo tudi te naše brate iz tujega jarma. Zato pa pozivljamo vse, kojim leži na srcu meč in blagor naše države, ki čutijo napredno, da se strnejo v naše vrste, ker le, če smo močni, bomo imeli uspehe.

Nato so v triurnem, stvarnem in vsestranskem razmotrivanju podali nastopivši govorniki, pred vsemi burno pozdravljen minister dr. Kukovec, Rebek, dr. Brezigar, dr. Serbec in dr. Fermevc program in cilje jugoslovanske demokratske stranke, kojih glavne misli podamo v kratkem izvlečku.

Sedanje volitve so najpomembnejše, kar smo jih kedaj imeli in jih bomo kedaj v prihodnjem doživeli. Ne volimo navadnih poslancev, ampak volimo ustavotvornoskupščino, gradimo temelje naše države, od katerih je odvisna usoda naše domovine. Sovražniki našega jedinstva pa poskušajo vse, da nas razdvojijo, razcepijo in potem požrejo ter se v ta namen poslužujejo vsakega še tako umazanega sredstva, ščuvajo brata proti bratu, žene proti možem, nerazsodno mase proti oblastvom in račun bomo plačevali sami.

V nas ni več one notranje sile domovinske navdušenosti in požrtvovalnosti, katero bi rabili in morali imeti v sedanjih resnih časih. Čepimo se v majhne frakcije in strančice, vsak le kritizira, za resno delo pa nima nikakega smisla.

In vendar nas čaka toliko dela na polju našega kmetijstva, kateremu moramo ustvariti zdrav razvoj in možnost, da bode lahko prodajal svoje pridelke in po ceni nakupoval svoje potrebščine. Davki se morajo pravično razdeliti, gospodarsko močnim težja bremena, slabše pa ščititi.

Naše obrtništvo trpi pod osemurnim delavnikom; vsaj toliko svobode mu moramo priboriti, da bode tudi smel delati, kdor hoče, kolikor hoče. Preudariti treba sedanji ustroj bolniških blagajn, ki so postale agitacijsko sredstvo socijalnih demokratov, upeljati starostno zavarovanje, urediti obrtno šolstvo itd.

Naš uvoz in izvoz se mora spraviti v sklad, carine urediti po tem, kar rabimo in kar pridelujemo sami; ta ne sme ubijati naše industrije in našega trgovstva, od kojih pa zahtevamo, da se zadovolje s poštenim zaslužkom.

Naše uradništvo, ki žrtvuje vse za narod in državo, mora dobiti stališče, da bode neodvisno in brez skrbi za svoj gmotni položaj, se lahko posvečalo svojemu poklicu in ne bode mogel pometati z njim vsak politični kričač.

Da se zboljša naša uprava, zahtevamo samoupravna okrožja, kjer bomo upravljali naše gospodarske stvari samo potom izvoljenih okrožnih zastopstev in si prihranili stroške dragih poverjeništev, ki nimajo smisla in razumevanja za naše gospodarske težnje.

Utaditi si moramo naše meje, urediti državo na znotraj in jo rešiti raznih prekućuhov, za to pa rabimo dobro in disciplinirano armado, ki bode naš ponos in strah našim sovragom in potem bomo imeli kredit na zunaj, naša valuta bode rastla in izginila bode draginja, ki tlači vse sloje.

Vse to pa dosežemo le potom močne in urejene države, kjer sodelujejo vsi stanovi in vsa tri plemena, kakor jih združuje jedina jugoslovanska demokratska stranka, ne pa s hujskanjem stana proti stanu in demagoškimi frazami, kakor to pridigujejo narodni socijalci in samostojneži, po katerih hočejo priti nekatere elementi za vsako ceno do moči, še manj pa z ustanavljanjem samo slovenske države, ki ni zmožna, živeti ali s samo vero, kakor to pridigujejo naši klerikalci, katerim pa je ravno vera le kravja kupčija.

Vseh teh kandidati vpijejo po svojih shodih volilcem, da so proti davkom, proti vojaštvu, proti uradništvu, pač proti vsemu, kar ne trobi v njihov rog, obljubujejo zvezde z neba, čeravno morajo dobro vedeti, da brez vsega tega ni mogoče državno življenje, če pa zgine država, zgine tudi vse skupaj.

Radi tega pa pričakujemo, da bode zmagal 28. zdrav duh in zdrav razum in s tem jugoslovanska demokratska stranka, ki bode gotovo najmočnejša v bodočem parlamentu.

Resna in stvarna so bila izvajanja vseh govornikov, brez vsakega obrekovanja in vsakih osebnosti, kakor so resni ti odločilni časi.

Istega dne popoldne se je vršil tudi v Ormožu shod jugoslov. demokratske stranke, kjer je bil, čeravno šesti istega dne, ravnatko polnoštevilno obiskan in najlepši od vseh šestih.

Na obeh shodih so se sprejele enoglasno sledeče resolucije:

Resolucije:

1. Dne 14. novembra 1920 na shodu v Ptuju zbrani volilci z ogorčenjem odločno protestiramo proti taki pogodbi z Italije, ki nas gospodarsko, kulturno in politično ubija, odriva od morja in pooblašča g. ministra dr. Kukovca, da po danem položaju kot zastopnik slovenskega dela JDS v vladi izvaja po svojem najboljšem preudarku primerne posledice.

2. Obsojamo najnovejšo klerikalno gonjo proti armadi kot prikrit koj proti državnemu edinstvu.

3. Se priključujemo resolucijam celjskega shoda JDS glede okrožne samouprave.

4. Izražamo zaupanje ministru dr. Kukovcu in narodnima poslancema gg. Kejžarju in Voglarju.

Druga delitev Slovenije.

Po Koroškem plebiscitu je došla St. Margherita. Sklenjena je z Italijani pogodba,

s katero se je izvršila druga delitev Slovenije. Dve petini Slovencev ste ostali pod tujčevim jarmom.

Cel naš narod drhti razbarjenja in nepopisnega gnjeva. Edini smo si vsi, da te delitve naš narod nikdar ne prizna.

Nobeno papirno prijateljstvo do Italijanov, nobene pogodbe ne bodo mogle zatreti v našem narodu neugasljivega sovraštva do Lahov, ki so nam s silo in zvijačo odtrgali tretjino naroda. Vojna je uničila za enkrat našo odporno silo; ali hvala Bogu, mi smo mlad in svež narod, ki bode rodil še bojevite in krepke sinove.

Dasi pa kot narod ne moremo priznati pogodb v St. Margheriti, vendar ne kanimo delati radi tega v sedanjih kritičnih časih domovini in državi težkoč. Že po koroškem plebiscitu smo se prerili do spoznanja, da ne zaležejo ničesar prazne grožnje, katerih sedaj nikdo ne more udejestviti, temveč da nam prinese maščevanje in zadoščenje sistematično delo, sistematično in žilavo zasledovanje onega cilja, ki mora postati zvezda vodnica naše politike, to je osvobojenje podjarmljenih bratov. Zgodovina nam kaže, da ujedinjanje narodov ne gre preko noči. Prusi so gradili dve stoletji oni nemški Viljemov imperij, ki bi bil v svetovni vojni zadnjih let malone pohodil celo Evropo. Italijani so delali celo stoletje iz malega Pijemonta ven na združenje vseh svojih rojakov v eno kraljevino. In po več ko sto letih se je izpolnil sen Jurija Karadžordževića o ujedinjenju vseh Srbov v eno močno državo. Vsi ti narodi so se borili za svoje ujedinjenje v mnogih krvavih vojnah, z dolgoletnim gospodarskim in diplomatičnim delom. Vse to čaka tudi nas. Ne bili bi končno tudi ujedinjenja vredni, ako bi se zanj trdo ne borili.

Jugoslovanski demokratski stranki se rado očita patrijotizem, se ji zamerja radikalno državotvorno delo. Ali uči nas Koroška, uči nas tudi sedanje italijansko nasilje, da Slovenci svojih narodnih idealov brez močne države z vsemi njenimi vojaškimi in gospodarskimi sredstvi ne dosežemo. Vsled tega bode stranka pri svojem državotvornem stremljenju tudi ostala in je prepričana, da bode našla v bodoče vedno več razumevanja za to svoje delo tudi pri ostalih slovenskih političnih skupinah in strankah.

Besedilo pogodbe.

Po konstataciji, kdo je zastopal pri pogajanjih obe državi, se določi v točki prvi meja med Italijo in Jugoslavijo od Karavank do morja. Iz tega članka je razvidno, da so obdržali Italijani, vse, kar so že imeli doslej zasednega z edino izjemo pri Logatcu, kjer dobimo nazaj logaški okraj do Rakeka. Idrinja torej ostane italijanska, poleg tega pa dobe Italijani celo snežniško pogorje. V točki drugi se ugotavlja, da postane italijanski Zadar in sicer mesto ter okolica (zaderska občina je precej obširna ter obsega mesto in precejšnjo okolico) dalje še občine Arbanasa, Crno, Bakanjac in del občine Diklo. Od isterskih otokov dobe Italijani Čres in Lošinj, od dalmatinskih Lastvo in Pelagruž (točka tretja.) V točki četrti priznavata obe državi Reko za neodvisno državo in sicer v mejah kakor je pripadala kot corpus separatum Ogrski. V